

**Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка**

ПРОЄКТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

«Спеціальна освіта»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: доктор філософії зі спеціальної освіти

Кам'янець-Подільський 2020 р.

**ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми**

Освітній ступінь	доктор філософії
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітньо-наукова програма	Спеціальна освіта

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології

_____ В.І. Співак

Розробники освітньо-наукової програми:

_____ Т.Л. Опалюк,
доктор педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

_____ О.В. Гаврилов,
кандидат психологічних наук,
доцент, завідувач кафедри логопедії та спеціальних методик;

_____ О.І. Дмитрієва,
кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Керівник закладу-розробника

В.о. ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

_____ С.А. Копилов

**Керівник проектної групи
(гарант освітньо-професійної програми)**

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач, професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти

_____ С.П. Миронова

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукову програму розроблено проектною групою у складі:

Миронова С.П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач, професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти – керівник проектної групи (гарант освітньо-наукової програми).

Опалюк Т.Л. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи.

Гаврилов О.В. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри логопедії та спеціальних методик.

Дмитрієва О.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти.

**1. Профіль освітньо-наукової програми «Спеціальна освіта»
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта**

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Кваліфікація: доктор філософії зі спеціальної освіти
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Спеціальна освіта
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Тип диплому одиничний, 46 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки.
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень, НПК України – 9 рівень FQ-EHEA; 8 рівень EQF-LLI.
Передумови	На основі освітнього рівня «магістр» / освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-професійної	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	https://drive.google.com/file/d/17U6KJAIWYU3vsgjh9FPqogjg1wWrIR-z/view
2 - Мета освітньо-наукової програми	
Забезпечити у майбутніх докторів філософії формування компетентностей, необхідних для здійснення науково-дослідницької діяльності, викладацької роботи, аналітичної роботи, наукового консультування в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, корекційної педагогіки.	

3 - Характеристика освітньо-наукової програми	
Предметна область (галузь знань, додаткова спеціальність / спеціалізація (за наявності))	<p>Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 016 Спеціальна освіта</p> <p>Об'єкт діяльності: організація і забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти з підготовки фахівців до реалізації науково-дослідної та прикладної діяльності в галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми професійного та/або дослідницького характеру у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області базується на передових концептуальних та методологічних знаннях науково-дослідного та професійного характеру в галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.</p> <p>Методи, методики та технології: дослідницькі, інформаційно-комунікативні, освітні методи і технології.</p> <p>Інструменти й обладнання: комп'ютерна техніка і мультимедійне обладнання; мережеві системи пошуку та обробки інформації; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; програми статистичної обробки та візуалізації даних, що дозволяють досягати цілей навчання та професійного розвитку.</p> <p>Співвідношення обсягів основних компонент освітньо-наукової програми: нормативні навчальні дисципліни — 34 кредити ЄКТС (74%); дисципліни вільного вибору студента — 12 кредитів ЄКТС (26%).</p>
Орієнтація освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова програма передбачає генерування вмінь та компетентностей доктора філософії, здатного здійснювати науково-дослідну діяльність в закладах спеціальної та інклюзивної освіти, викладацьку діяльність за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.
Основний фокус освітньо-наукової програми	Програма дозволяє оволодіти змістом та методикою наукових досліджень в галузі спеціальної та інклюзивної освіти; особливостями професійної підготовки фахівців за спеціальністю 016 Спеціальна освіта. Ключові слова: спеціальна освіта, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, корекційна педагогіка.
Особливості програми	Особлива увага приділяється науково-прикладним дослідженням; науково-педагогічній практиці. Здобувачі беруть участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	

Придатність до працевлаштування	Сфера працевлаштування – коледжі, заклади вищої освіти, науково-дослідні установи. Заклади системи МОН, МОЗ, Міністерства соціальної політики тощо (заклади загальної середньої та дошкільної освіти, спеціальні заклади загальної середньої та дошкільної освіти, позашкільні навчальні заклади, реабілітаційні центри). Здійснюється замовником (працедавцем) на первинні посади викладача закладу вищої освіти (викладач корекційної педагогіки і спеціальної психології), вчителя-дефектолога (за нозологіями). Професійні назви робіт: код КП 2310.2 Викладач закладу вищої освіти. код ДК 003:2010 Директор інклюзивно-ресурсного центру. код КП 2340 Вчитель з корекційної освіти. код КП 2340 код ЗКППТР 25160 Вчитель-дефектолог.	
Подальше навчання	Доктор філософії може продовжувати освіту за науковим рівнем доктора наук, отримувати будь-які інші форми освіти, підвищувати кваліфікацію, займатися самоосвітою.	
5 – Викладання та оцінювання		
Викладання та навчання	Партнерська співпраця викладачів та аспірантів, особистісно-орієнтовано підхід до освіти, аналітико-синтетична професійно-спрямована діяльність аспіранта. Форми освітнього процесу: традиційні та активні лекції, лабораторні, практичні, індивідуальні заняття, тренінги, самостійна робота, консультації; наукова робота; науково-педагогічна практика, написання наукових публікацій, дисертації.	
Оцінювання	Рейтингова система, що передбачає оцінювання аспірантів за усі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий контроль); презентації, модульні контрольні роботи, тестування, звіт про практику, заліки, усні та письмові екзамени, попередня апробація дисертаційного дослідження.	
6 - Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійного та/або дослідницького характеру у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01	Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями.
	ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.
	ЗК03	Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень.

	ЗК04	Здатність розробляти наукові проекти, управляти ними, складати пропозиції щодо їх фінансування, реєстрації прав інтелектуальної власності.
	ЗК05	Здатність працювати в міжнародному контексті.
	ЗК06	Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору.
	ЗК07	Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації.
	ЗК08	Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою.
	ЗК09	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, у наукових структурах/закладах.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	СК01	Здатність володіти педагогічною майстерністю, педагогічною технікою, професійними вміннями до передачі наукових знань майбутнім фахівцям галузі спеціальної освіти під час освітнього процесу у ЗВО з дотриманням студентоцентрованого підходу в навчанні.
	СК02	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з педагогічних та суміжних галузей.
	СК03	Здатність до застосування найбільш передових концептуальних знань, новітніх теорій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
	СК05	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
	СК06	Здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів на регіональному, національному та міжнародному рівнях.
	СК07	Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

	СК08	Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності.
	СК09	Здатність моделювати, здійснювати й оцінювати освітню діяльність у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, обґрунтовано обирати і ефективно використовувати освітні технології, методи і засоби навчання й виховання осіб з особливими освітніми потребами з метою забезпечення запланованого рівня особистісного розвитку суб'єктів цільової аудиторії.
	СК10	Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу.
7 - Програмні результати навчання		
	ПР 01	Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері освіти, зокрема спеціальної освіти, професійною етикою, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.
	ПР 02	Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання, науково-педагогічні технології, термінологію, історію та сучасний стан розвитку спеціальної освіти у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.
	ПР 03	Знати закономірності і принципи організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, здійснювати підготовку текстів навчально-методичного контенту, нести відповідальність за ефективність підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта.
	ПР 04	Демонструвати дослідницькі навички, достатні для організації і проведення наукових і прикладних досліджень у галузі спеціальної освіти і дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; критично аналізувати й оцінювати результати власних досліджень і інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
	ПР 05	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках з дотриманням норм академічної етики.

	ПР 06	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
	ПР 07	Демонструвати навички презентації та оприлюднення результатів наукових досліджень у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
	ПР 08	Демонструвати навички міжнародного співробітництва, наукової комунікації державною і іноземними мовами в усній та письмовій формах широкій науковій спільноті та громадськості сфери спеціальної освіти та дотичних до неї галузей .
8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми		
Кадрове забезпечення	<p>Керівник проектної групи — доктор педагогічних наук, професор зі спеціальності 13.00.03 – Корекційна педагогіка; члени проектної групи — доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 — Теорія і методика професійної освіти; кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – Корекційна педагогіка; кандидат психологічних наук зі спеціальності 19.00.08 — Спеціальна психологія.</p> <p>Є провідними вченими в галузі спеціальної освіти та професійної підготовки.</p>	
Матеріально-технічне забезпечення	Кабінети з корекційної педагогіки, спеціальної психології, спеціальних методик навчання дітей з особливими освітніми потребами, з логопедії.	
Інформаційне та навчально-методичне	Навчальні та робочі програми, методичні вказівки, силабуси, фахова література, електронні ресурси, інтернет-джерела.	
9 - Академічна мобільність		
Національна кредитна мобільність		
Міжнародна кредитна мобільність		

Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньо-наукової програми

Назва навчальної дисципліни	Кількість навчальних годин / кредитів ЄКТС вивчення дисципліни	Форма підсумкового контролю
1	2	3
1. Нормативні навчальні дисципліни		
1.1. Дисципліни загальної підготовки		
Іноземна мова в науково-професійному спілкуванні	180/6	екзамен
Організація наукової діяльності	90/3	екзамен
Філософія та методологія науки	120/4	екзамен
Сучасні інформаційні технології	90/3	екзамен
1.2. Дисципліни професійної підготовки		
Загальні питання корекційної педагогіки	120/4	екзамен
Методика викладання фахових дисциплін спеціальності "Спеціальна освіта"	120/4	екзамен
Особливості проведення наукових досліджень в спеціальній та інклюзивній освіті	120/4	екзамен
Науково-педагогічна практика	180/6	Диф. залік
2. Вибіркові навчальні дисципліни		
2.1. Дисципліни вільного вибору аспіранта		
2.1.1. Дисципліни професійної підготовки		
Вибір з каталогу	120/4	залік
Вибір з каталогу	120/4	залік
Вибір з каталогу	120/4	залік
Разом	1380/46	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

Короткий опис логічної послідовності вивчення компонент освітньо-наукової програми.

1 курс	2 курс	3 курс	4 курс
1. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
1.1. Дисципліни загальної підготовки			
Іноземна мова в науково-професійному спілкуванні			
Організація наукової діяльності			
Філософія та методологія науки			
Сучасні інформаційні технології			
1.2. Дисципліни професійної підготовки			
	Загальні питання корекційної		

		педагогіки					
			Методика викладання фахових дисциплін спеціальності "Спеціальна освіта"				
	Особливості проведення наукових досліджень в спеціальній та інклюзивній освіті						
Практика							
					Науково-педагогічна практика		
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ							
2.1. Дисципліни вільного вибору аспіранта							
2.1.1. Дисципліни професійної підготовки							
		Вибір з каталогу					
				Вибір з каталогу			
					Вибір з каталогу		
Атестація							
						Обговорення дисертаційного дослідження	
							Захист дисертації

ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального плану.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі знань 016 Спеціальна освіта, результати якого становлять оригінальний внесок у розвиток цієї галузі. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Вимоги щодо оформлення дисертаційної роботи, процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України.
Вимоги до публічного захисту	Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти в

результаті успішного виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми та за результатами публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України за № 167 від 6 березня 2019 р. «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» публічний захист дисертації проводиться на засіданні спеціалізована вченої ради закладу вищої освіти, яка створюється для разового захисту дисертації.

Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні.

Засідання ради вважається правоможним у разі участі у ньому та голосуванні повного складу ради.